

Okul Psikolojik Danışmanlarının Sürekli Eğitim İhtiyaçlarının İncelenmesi

Analysis Of School Counselors' Continuing Education Needs

Ayşen KÖSE ŞİRİN*, Yelkin DİKER COŞKUN**

Öz

Bu çalışmanın amacı okul psikolojik danışmanlarının algılarına göre, yaygın öğrenci ihtiyaçlarını belirlemek ve bu öğrenci ihtiyaçlarına paralel olarak, psikolojik danışmanların profesyonel gelişim ve sürekli eğitim materyalleri konusundaki bireysel ihtiyaçlarını ortaya koymaktır. Bu amaçla, 224 okul psikolojik danışmandan, araştırmacılar tarafından oluşturulan ihtiyaç belirleme anketi yoluyla veriler toplanmıştır. Araştırma bulgularına göre, çatışma çözme, hedef belirleme, etkili ders çalışma, zamanı etkili kullanma konuları, yaygın öğrenci ihtiyacı olarak ifade edilirken; psikolojik danışmanların bu konulardaki materyal ve profesyonel gelişim ihtiyaçlarının son sıralarda yer aldığı dikkat çekmektedir. Okul psikolojik danışmanlarının sürekli eğitim materyali ve profesyonel gelişim ihtiyaçlarının birbiri ile paralellik gösterdiği görülmektedir.

Anahtar sözcükler: Sürekli eğitim ihtiyacı, sürekli eğitim materyalleri, ihtiyaç analizi, okul psikolojik danışmanı, öğrenci ihtiyacı, profesyonel gelişim.

Abstract

The goal of this study is to assess school counselors' perceptions on common student needs and to identify professional development and dynamic support material needs of school counselors. To serve this purpose, data were collected from 224 school counselors with a needs assessment questionnaire prepared by the researchers. Based on the research findings, conflict-resolution, goal-setting, effective studying and time management skills are the most common student needs while material and professional development needs of counselors related to these issues have been ranked lowest. The study found that needs of school counselors for dynamic support materials and professional development are parallel.

Key words: Continuing training needs, dynamic support materials, needs assessment, school counselor, student needs, professional development needs.

---

* Yrd. Doç. Dr. Yeditepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İstanbul-Türkiye, e-posta: aysen.kose@yeditepe.edu.tr

** Yrd. Doç. Dr. Yeditepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İstanbul-Türkiye, e-posta: ydiker@yeditepe.edu.tr

Giriş

Türkiye’de Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerine olan ihtiyaç dünyadakine paralel biçimde artmaktadır. Günümüzde insan odaklı problemlerin giderek daha fazla boyutu ortaya konmakta ve farklı açılardan uzmanlar tarafından incelenip yorumlanmaktadır. Özellikle okullarda birey ve grup dinamiklerinin hızlı değişim göstermesi, yürütülen öğrenci hizmetlerinin de içeriğini ve sunulma şeklini etkilemektedir. Alanda yürütülen çalışmalar bu anlamda uygulayıcılar tarafından daha görünür hale gelmiş ve okullarda daha fazla karşılığını bulmaya başlamıştır. Akademik düzeyde yürütülen bu çalışmalar elbette ki alanda çalışanların ihtiyaç ve beklentilerine göre şekillenmelidir çünkü “psikolojik danışman olma yaşam boyu süren bir süreçtir” (Gladding, 2013 s. 49) ve bu süreç kişiye göre değişmektedir.

Ülkemizde de dünyada olduğu gibi okul psikolojik danışmanlarının mesleki olarak etkinliklerini sürdürebilmeleri için hizmet tanımları yapılmaktadır. Örneğin 2001 yılında yayınlanan Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliğinin 12. Maddesi ilköğretim okullarında gerçekleştirilecek rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin “öğrencinin kendisi, öğretmeni/öğretmenleri ve ailesi tarafından yetenek, beceri ve diğer özelliklerinin fark edilmesine, öğrencinin yetiştiği ortamın iyileştirilmesine, bireysel ve sosyal gelişimlerinin desteklenmesine, etkili öğrenme ve çalışma becerileri ile motivasyonlarının artırılmasına, ilköğretim sonrası eğitime ve orta öğretime devam edemeyecekler için mesleğe yönlendirmeye yönelik” olduğunu belirtmektedir. Bu tanımlama oldukça geniş ve okul psikolojik danışmanlığının sahip olması gereken bilgi yeterlik yelpazesine ilişkin bir fikir vermektedir. Bu anlamda okul psikolojik danışmanlarının bilgi ve yeterliklerini güncel ihtiyaçlar doğrultusunda sürekli eğitim anlayışı ile sürekli geliştirmeleri gündeme gelmektedir. Günümüzde mesleki gelişim için sürekli eğitim anlayışının yaygın biçimde benimsenmiş olması okul psikolojik danışmanlarının mesleki gelişim ihtiyaçları ile de örtüşmektedir. Buna ek olarak dünyada ve ülkemizde psikolojik danışmanların yeni rol ve görevleri ortaya konulmakta ve bu yeni tanımlamalar doğrultusunda sürekli entelektüel gelişim beklenmektedir. Etkili psikolojik danışmanların nitelikleri ve davranışları incelendiğinde, entelektüel yeterliğin

Okul psikolojik danışmanları bir bakıma sınıf içi rehberlik hizmetlerinin uygulayıcısı olan diğer öğretmenlerin formatörlüğünü de yürütmektedirler. Okul öncesi ve sınıf öğretmenleri ile yürütülen araştırmalarda öğretmenlerin okul rehberlik çalışmalarında ciddi anlamda desteğe ve yönlendirilmeye ihtiyaç duyduğunu göstermektedir (Doğan, Tatık, 2014; Can, 2010). Okul psikolojik danışmanlarının gelişimsel rehberlik anlayışı gereği bir okulda, tüm sınıf düzeylerinde sağlıklı bir rehberlik programının yürütülmesi için öğretmenleri rehberlik servisi ile eş güdümlü çalışmaya yönlendirmesi gerekmektedir. Bu nedenle okul psikolojik danışmanlarının temel eğitimlerinin yanı sıra güncel bilgi ve kaynaklara ihtiyaç duymaları kaçınılmazdır. Nazlı (2007) tarafından yürütülen nitel bir araştırmada, psikolojik danışmanlar görüşme tekniğinde ve müşavirlik rollerinde kendilerini yeterli bulurken, psikolojik danışma, sınıf rehberliği ve program yönetiminde yetersiz buldukları; değişen sisteme uyum sağlamak için mesleki gelişimlerini artırmak istedikleri de ortaya konmuştur. Yıldız (2012, s. 56) ise okul psikolojik danışmanların tükenmişlik düzeylerini incelediği araştırmasında “kendilerini mesleklerinde yetersiz gören okul psikolojik danışmanların daha çok başarısızlık ve yetersizlik duygusu yaşamakta ve daha çok strese maruz kalmakta olduğu” bulgusuna ulaşmıştır. Gelişim ve beraberinde getirdiği sürekli öğrenme ihtiyacının giderilmesi iş performansını arttıran olumlu bir durumdur. Arthur ve arkadaşlarının (2003), 1152 araştırmaya dayalı olarak yürüttükleri bir meta analiz çalışmasına göre iş davranışlarının ya da performansının profesyonel gelişim ya da destek alanlar lehine olumlu etkileri (ortalama etki büyüklüğü = 0,62) olduğunu ortaya koymuştur (akt., Aguinis, Kraiger, 2009). Artan öğrenci ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte hizmetler sunulabilmesi için akademik alanda geliştirilen, teoriye dayalı örnek uygulamaların genele yayılması önem kazanmaktadır (Dimmitt, Carey & Hatch, 2007).

Ülkemizde okul psikolojik danışmanlarının özellikle hangi konularda bilgiye ya da materyale ihtiyaç duyduğunu, sorunların çözümünde yardım aldıkları birim ya da kaynakları tam olarak tanımlayan ve işe yararlığını ortaya koyan çalışmalar çok sınırlıdır (Nazlı, 2007; Gültekin, 2004; Güven, 2002). Okul rehberlik hizmetleri ihtiyaç durumunda başvuru rehberlik araştırma merkezleri (RAM) ve bireysel çabaları ile üniversitelerden destek alabilmektedir. Ancak sözü edilen ihtiyaç durumlarının dışında okul psikolojik danışmanlarının uygulamaya dönük materyal bulma ve kullanma biçimleri de önem taşımaktadır. Okul psikolojik danışmanları alanda kullandıkları aktivite ve materyallerin araştırma sonuçlarına dayalı, bilimsel olarak etkililiği kanıtlanmış ve güvenilir olduğundan emin olmalıdır (Dimmitt, Carey ve Hatch, 2007).

Okul psikolojik danışmanlarının ihtiyaç durumlarının araştırmaya dayalı olarak belirlenmesi bu nedenle önem taşımaktadır. İhtiyaç belirleme, belirli bir ihtiyaca özel, o ihtiyaca odaklanmış bir değerlendirmedir ve ihtiyaçlar, genellikle olması gereken durum ve mevcut durum arasında bir uyumsuzluk olduğu durumlarda ortaya çıkar (Karacaoğlu, 2009, s.4). Genellikle ihtiyaç değerlendirme program ya da servislerin ihtiyaçlarına ilişkin toplanan bilgilerin toplanması ve yorumlanmasına ilişkin değerlendirme süreçlerini ifade eder (Gupta, Sleezer ve Russ-Eft, 2007; akt. Astramovich, 2011). İhtiyaç analizi sürecinde ihtiyaçların düzeylere ve türlere göre tanımlanması ortaya konulacak olan sonucun daha somut ve anlaşılır olmasını sağlar. Bu anlamda ihtiyaç analizi çalışmasında bireylerin ya da kurumun ihtiyaçlarının detaylı ve belirli göstergelerle tanımlanmış biçimde yapılması faydalı olacaktır. Burada ihtiyaç analizinde kullanılacak sınıflama biçiminin doğru şekilde belirlenmesi gerekmektedir. Söz konusu sınıflamalardan ilki Witkin ve Altschuld tarafından geliştirilen düzeylere dayalı ihtiyaç analizidir. Witkin ve Altschuld (1995) birincil, ikinci ve üçüncü olmak üzere üç tür ihtiyaç düzeyinden ve türünden söz eder. Birincil ihtiyaçlar düzeyi hizmet alanların ihtiyaçlarıdır (öğrenciler, müşteriler, bilgi kullanıcıları, müvekkiller, aboneler gibi). Bu düzeyde yer alan bireyler ihtiyaçtan doğrudan etkilenenlerdir. İkincil ihtiyaçlar düzeyi hizmet verenlerden ve politika yapıcılardan oluşur (öğretmenler, ebeveynler, sosyal konularda çalışanlar, sağlıkçılar, yöneticiler gibi). İkinci düzeyde yürütülen bir ihtiyaç belirleme çalışması, hizmet verenlerin ve politika yapıcılarının eğitimsel veya alıştırımlara yönelik çalışmalar için hazırlanan çözümlerin uygunluğundan emin olmasına yönelik olabilir. Üçüncül ihtiyaç düzeyi kaynaklar ve çözümlerden oluşur (binalar, imkanlar, ekipman, teknoloji, taşımacılık, maaşlar ve kar gibi) (Witkin ve Altschuld 1995, akt. Karacaoğlu, 2009). İhtiyaç analizi bir eğitim programını oluşturmada önemli bir aşamadır. İhtiyaçlara ilişkin gerçekçi bilgilere olan gereksinim nedeniyle eğitim planlayıcılarının bazı ihtiyaç saptama uygulamalarını mutlaka gerçekleştirmeleri ve elde ettikleri veriler ışığında değerli çıkarımlarda bulunması gerekmektedir (Grier, 2005 s. 59).

Bir diğer ihtiyaç analizi sınıflaması ise Miller ve Osinski (1996) tarafından önerilmiş olan organizasyonel, göreve ilişkin ve bireysel olarak ihtiyaçların üç şekilde analiz edilebildiği yaklaşımdır. Buna göre bir organizasyonun eğitim ihtiyaçları ve çevresel etkiler, ekonomik durum vb koşulları iyi tanımlamalı ve organizasyonun amaç ve hedefleri, misyonu, stratejik planları, uzun ve kısa vadeli ihtiyaçları, becerilerin tanımlandığı ölçekler, yeterli durumlarını gösteren veriler ve belgeler ile materyal, teknoloji ve araçlar ile yıllık raporlar, ödül sistemleri gibi tüm özelliklerin var olan durumu dikkatle incelenmelidir. Görev analizinde ise bir işe ilişkin bilgi, beceri, tutum ve yeteneklerin optimum performansı yakalamak için nasıl işe koşulması gerektiği incelenmelidir. Görev analizi için iş tanımı, bilgi, beceri ve tutum analizi, performans standartları ve örnek iş gözlemi gibi bilgi kaynakları kullanılarak ihtiyaç analizi yapılır. Bireysel analizde ise bireylerin bir işi yapma şekilleri ve o işi daha iyi yapabilmeleri için ihtiyaç duydukları eğitim, bilgi ve materyaller ile bunların çeşitlerinin belirlenmesi amaçlanır (Morrison, 2014). Bireysel ihtiyaç analizinde kullanılacak bilgi kaynakları ise performans değerlendirme araçları, üretim problemleri, gözlemler, çalışma örnekleri, görüşmeler, kontrol listeleri, anketler ve tutum ölçekleridir. Tüm bu ihtiyaç analizi yaklaşımlarında belirtildiği gibi ihtiyaç analizi çok boyutlu ve araştırmaya dayalı bir süreçtir. Herhangi bir kuruma ya da gruba yönelik ihtiyaç analizi çalışması yapmadan önce ait olunan organizasyonun, görevin ve görevi gerçekleştiren bireylerin bir arada düşünülmesi gerekmektedir.

Okul psikolojik danışmanlarının çerçeve program uygulamasına uygun biçimde okul rehberliğini etkili biçimde yönlendirebilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda sürekli eğitim materyalleri olarak adlandırılan; öğrenci ihtiyaçlarına göre tasarlanmış, güncel, öğrenci gelişimine yönelik ve okul psikolojik danışmanının ihtiyaçlarına hizmet edebilecek materyallerin içeriğinin etkili olması gerekmektedir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırma ile amaçlanan okul rehberliği sürecinde psikolojik danışmanların ihtiyaç duydukları konulara ilişkin, sistematik ve yaygın biçimde kullanılacak sürekli eğitim materyallerinin oluşturulmasına temel oluşturacak konuları ve özellikleri belirlemektir. Bir ihtiyaç analizi çalışması olarak, okul psikolojik danışmanlarının görüşlerine göre, yaygın öğrenci ihtiyaçlarını belirlemek ve bu öğrenci ihtiyaçlarına paralel olarak, psikolojik danışmanların profesyonel gelişim ve sürekli eğitim materyalleri konusundaki bireysel ihtiyaçlarını ortaya koymaktır. Bu bağlamda araştırmanın problem cümlesi "okul psikolojik danışmanlarının profesyonel gelişim ve sürekli eğitim materyalleri konusundaki bireysel ihtiyaçları nelerdir?" şeklinde belirlenmiştir. Araştırmanın alt problemleri ise sırasıyla;

- a) Okul psikolojik danışmanlarının algılarına göre okullardaki yaygın öğrenci ihtiyaçları nelerdir?
- b) Okul psikolojik danışmanları, öncelikli olarak hangi konularda sürekli eğitim materyallerine ihtiyaç duymaktadır?
- c) Okul psikolojik danışmanları, öncelikli olarak hangi konularda profesyonel gelişim ihtiyaçları olduğunu düşünmektedir?
- d) Okul psikolojik danışmanlarının algılarına göre, okullardaki yaygın öğrenci ihtiyaçları; psikolojik danışmanların sürekli eğitim materyalleri ve profesyonel gelişim ihtiyaçları açısından farklı gruplar arasında anlamlı bir fark var mıdır? olarak belirlenmiştir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma yöntemi olarak tarama modeline dayalı, betimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Tarama modelleri; geçmişte veya halen var olan bir durumu, var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2000). Devam eden bölümde, çalışma grubu, veri toplama araçları, veri toplama ve analiz yöntemi açıklanmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın evreni İstanbul ilindeki okullarda görev yapmakta olan okul psikolojik danışmanlarıdır. Araştırmanın örneklemini oluşturulurken seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden rastgele (uygun) örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Seçilen örnekleme yönteminin araştırmacıların zaman, para ve ulaşım gibi kısıtlılıklarının örneklemin genişliğini olumsuz yönde etkilememesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini İstanbul'daki, ilköğretim, ortaokul ve lise düzeyinde eğitim veren resmi ve özel okullarda, 2013-2014 öğretim yılında görev yapan okul psikolojik danışmanlarından ulaşılabilen toplam 224 okul psikolojik danışmanı çalışmaya katılmıştır. Bunlardan 55'i (%25.1) ilköğretimde, 82'si (37.4) ortaokulda ve 82'si (37.4) lisede görev yapmaktadır. 5 katılımcı çalıştığı eğitim kademesini belirtmemiştir. Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların 35'i (%16.1) özel, 182'si (%83.9) resmi okullarda görev yapmaktadır. Katılımcıların 36'sı (%17.3) PDR mezunu olmayan (alan dışı) okul psikolojik danışmanlarından oluşmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmanın verileri araştırmacılar tarafından oluşturulan “Okul psikolojik danışmanları için ihtiyaç belirleme anketi” yoluyla toplanmıştır. Anket geliştirilirken alan yazın taraması ile anketin maddeleri oluşturulmuş ve görünüş ve kapsam geçerliği için iki psikolojik danışman ve bir program geliştirme uzmanından görüşü alınmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, kişisel bilgilere ilişkin 8 soru; ikinci bölümde ise öğrenci, dinamik mesleki yardım materyali ve profesyonel gelişim ihtiyacını belirlemeye yönelik sorular sorulmuştur. İkinci bölümdeki anket soruları oluşturulurken, kapsamlı gelişimsel psikolojik danışma ve rehberlik programlarının hizmet alanları olan kişisel-sosyal gelişim, kariyer ve akademik gelişim hizmetleri temel alınmıştır. Bu formda, beşli likert tipi 45 madde bulunmaktadır. Araştırmaya katılan okul psikolojik danışmanlarının 15 maddelik ifadeleri öğrenci ihtiyacı açısından, dinamik mesleki yardım materyali ihtiyacı açısından ve profesyonel gelişim ihtiyacı açısından olmak üzere üç farklı boyutta değerlendirmeleri istenmiştir. Böylece $15 \times 3 = 45$ maddelik anket formu oluşturulmuştur. Örneğin, okul zorbalığı konusu sözü edilen üç boyutta şöyle sorulmuştur: (1)“Benim okulumda, okul içi zorbalığı önlemek için bir müdahaleye ihtiyaç var”; (2)“Okul içi zorbalığın önlenmesi konusunda, bana rehberlik edecek yazılı bir kaynağa (eğitim programı, kitap, materyal... vs.) ihtiyacım var”; (3)“Okul içi zorbalığı nasıl önleyebileceğim konusunda profesyonel gelişime ihtiyacım var”...gibi.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma grubunu oluşturan okul psikolojik danışmanlarından toplanan veriler, herhangi bir aracı kişi kullanılmadan, doğrudan araştırmacılar tarafından katılımcılara ulaşılarak elde edilmiştir. Veri toplama öncesinde araştırmanın amacı hakkında katılımcılar bilgilendirilmiş ve sadece gönüllüler çalışmaya dahil edilmiştir. Veriler üç aylık sürede bizzat okullara gidilerek ve RAM seminerlerinde toplanmıştır. Anketi katılımcıların kendileri yanıtlamıştır. Elde edilen verilerin analizinde, betimsel istatistiklerden frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. İhtiyaçların devlet ya da özel okulda çalışma, alandan ya da alan dışı atama durumuna göre gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığına bakmak için bağımsız gruplar t testi yapılmıştır. Diğer yandan, okul türüne göre (ilkokul, ortaokul, lise) ihtiyaçlar açısından gruplar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit etmek için tek yönlü varyans analizi (F testi) kullanılmıştır. Tek yönlü varyans analizine göre anlamlı fark bulunan durumlarda, farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla, öncelikle, dağılım varyanslarının homojenliği Brown-Forsythe yaklaşımı ile test edilmiştir. Homojen olduğu durumlarda çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey HSD; homojen olmadığı durumlarda ise Dunnett C testi uygulanmıştır. Veriler, 0,01 ve 0,05 anlamlılık düzeyinde test edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde SPSS 16.0 istatistiksel paket programı kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bulguları, yukarıda belirtilen araştırma amaçlarına göre düzenlenmiş ve aşağıda açıklanmıştır. İlk olarak, okul psikolojik danışmanlarının algılarına göre okullardaki yaygın öğrenci sorunları, okul psikolojik danışmanlarının hangi konularda sürekli eğitim materyallerine ihtiyaç duyduğu ve hangi konularda profesyonel gelişim ihtiyaçları olduğu tespit edilmiştir. Son olarak ise, Okul psikolojik danışmanlarının algılarına göre, okullardaki yaygın öğrenci ihtiyaçları açısından; psikolojik danışmanların sürekli eğitim materyalleri ve profesyonel gelişim ihtiyaçları açısından farklı gruplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığına bakılmıştır.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “Okul psikolojik danışmanlarının algılarına göre okullardaki yaygın öğrenci ihtiyaçları nelerdir?” şeklinde yapılandırılmıştır. Bu soruya ilişkin anket maddelerine verilen yanıtlar incelendiğinde okul psikolojik danışmanlarının algılarına göre, okullardaki yaygın öğrenci ihtiyaçları, okul psikolojik danışmanlarının hangi konularda sürekli eğitim materyallerine ihtiyaç duyduğu ve hangi konularda profesyonel gelişim ihtiyaçları olduğuna ilişkin bulgular Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1’de görüldüğü gibi, okul psikolojik danışmanlarına göre, öğrencilere çatışma çözme, hedef belirleme, etkili ders çalışma ve zamanı etkin kullanma becerilerin kazandırılması; öğrencilerin internet/sosyal medya kullanımında sorumluluk ve etik anlayışlarının geliştirilmesi, okullardaki öncelikli ilk beş öğrenci ihtiyacı olarak belirmektedir.

Aynı tabloya bakıldığında, okul psikolojik danışmanları, en fazla, öğrencilerine internet ve sosyal medya kullanımında sorumluluk ve etik anlayış kazandırmak için kendilerine rehberlik edecek yardım materyallerine ihtiyaç duymaktadır. Sonra sırasıyla, zorbalık, öfke kontrolü, kaynaştırma öğrencilerine destek ve cinsel taciz konusunda bilinçlendirme konularında materyale ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 1

Okul Psikolojik Danışmanlarının Algılarına Göre İhtiyaç Sıralaması

İhtiyaçlara yönelik soru maddeleri	İhtiyaç boyutları	1	2	3	4	5	$\bar{x}$	SS
Etkili ders çalışma	Öğrenci ihtiyacı	2%	12%	9%	57%	19%	3,8	1,0
	Sürekli eğitim materyali ihtiyacı	8%	41%	13%	32%	6%	2,9	1,1
	Profesyonel gelişim ihtiyacı	15%	46%	12%	21%	5%	2,6	1,1
Zamanı etkin kullanma	Öğrenci ihtiyacı	1%	13%	9%	57%	19%	3,8	1,0
	Sürekli eğitim materyali ihtiyacı	8%	38%	12%	35%	7%	2,9	1,2
	Profesyonel gelişim ihtiyacı	14%	43%	12%	26%	5%	2,7	1,2
Hedef belirleme stratejileri	Öğrenci ihtiyacı	1%	12%	9%	48%	29%	3,9	1,0
	Sürekli eğitim materyali ihtiyacı	6%	32%	14%	39%	10%	3,1	1,1
	Profesyonel gelişim ihtiyacı	12%	34%	15%	33%	6%	2,9	1,2
Çatışma çözme stratejileri	Öğrenci ihtiyacı	1%	12%	9%	48%	31%	4,0	1,0
	Sürekli eğitim materyali ihtiyacı	5%	30%	11%	41%	12%	3,3	1,2
	Profesyonel gelişim ihtiyacı	10%	24%	14%	39%	13%	3,2	1,2
Sınav kaygısıyla baş edebilme stratejileri	Öğrenci ihtiyacı	2%	22%	21%	43%	12%	3,4	1,0
	Sürekli eğitim materyali ihtiyacı	10%	40%	11%	32%	7%	2,9	1,2
	Profesyonel gelişim ihtiyacı	11%	38%	13%	32%	6%	2,8	1,2
Sosyal becerilerin geliştirilmesi	Öğrenci ihtiyacı	4%	20%	11%	47%	19%	3,6	1,1
	Sürekli eğitim materyali ihtiyacı	5%	33%	14%	37%	9%	3,1	1,1
	Profesyonel gelişim ihtiyacı	9%	29%	18%	37%	7%	3,1	1,1

Öz-denetim becerilerinin geliştirilmesi	Öğrenci ihtiyacı	4%	17%	12%	49%	18%	3,6	1,1
	Sürekli eğitim materyali ihtiyacı	7%	26%	14%	42%	11%	3,2	1,2
	Profesyonel gelişim ihtiyacı	9%	24%	15%	43%	10%	3,2	1,2
Öfke kontrolü becerilerinin geliştirilmesi	Öğrenci ihtiyacı	3%	12%	15%	45%	24%	3,8	1,0
	Sürekli eğitim materyali ihtiyacı	4%	24%	10%	47%	15%	3,4	1,1
	Profesyonel gelişim ihtiyacı	6%	24%	9%	45%	17%	3,4	1,2
Mesleki olgunluk ve farkındalığının geliştirilmesi	Öğrenci ihtiyacı	2%	10%	14%	58%	15%	3,7	0,9
	Sürekli eğitim materyali ihtiyacı	7%	33%	13%	39%	9%	3,1	1,2
	Profesyonel gelişim ihtiyacı	10%	29%	15%	37%	8%	3,0	1,2
Mesleki ilgi ve yeteneklerinin belirlenmesi	Öğrenci ihtiyacı	2%	15%	16%	50%	17%	3,6	1,0
	Sürekli eğitim materyali ihtiyacı	8%	30%	12%	41%	9%	3,1	1,2
	Profesyonel gelişim ihtiyacı	11%	37%	13%	33%	7%	2,9	1,2
Çocuk hakları konusunda bilinçlendirme	Öğrenci ihtiyacı	3%	19%	19%	37%	21%	3,5	1,1
	Sürekli eğitim materyali ihtiyacı	8%	33%	12%	35%	12%	3,1	1,2
	Profesyonel gelişim ihtiyacı	11%	30%	14%	38%	7%	3,0	1,2
Okul içi zorbalık	Öğrenci ihtiyacı	5%	23%	15%	30%	28%	3,5	1,2
	Sürekli eğitim materyali ihtiyacı	5%	20%	11%	46%	17%	3,5	1,1
	Profesyonel gelişim ihtiyacı	7%	12%	11%	50%	19%	3,6	1,1
Kaynaştırma öğrencilerinin akademik, sosyal/duygusal/mesleki açılardan geliştirilmesi	Öğrenci ihtiyacı	11%	14%	8%	35%	33%	3,6	1,4
	Sürekli eğitim materyali ihtiyacı	13%	17%	9%	39%	22%	3,4	1,3
	Profesyonel gelişim ihtiyacı	12%	17%	9%	42%	21%	3,4	1,3
Cinsel taciz konusunda bilinçlendirme ve bununla baş edebilme stratejileri	Öğrenci ihtiyacı	8%	24%	19%	37%	12%	3,2	1,2
	Sürekli eğitim materyali ihtiyacı	7%	25%	9%	41%	17%	3,4	1,2
	Profesyonel gelişim ihtiyacı	10%	20%	15%	41%	15%	3,3	1,2
İnternet ve sosyal medya kullanımında sorumluluk ve etik anlayış kazandırma	Öğrenci ihtiyacı	2%	8%	16%	46%	27%	3,9	1,0
	Sürekli eğitim materyali ihtiyacı	5%	19%	12%	48%	16%	3,5	1,1
	Profesyonel gelişim ihtiyacı	7%	23%	13%	41%	15%	3,3	1,2

Koyu renkle belirtilenler ilgili boyuttaki (öğrenci, materyal, profesyonel gelişim) ilk beşte yer alan ihtiyaçları temsil eder.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Okul psikolojik danışmanları, öncelikli olarak hangi konularda sürekli eğitim materyallerine ihtiyaç duymaktadır?” sorusuna yönelik ankete verilen yanıtlar incelenmiştir. Ankette yer alan üç farklı ihtiyaç boyutu bir arada değerlendirildiğinde, hem öğrenci ihtiyacı hem sürekli eğitim materyali ihtiyacı hem de profesyonel gelişim ihtiyacı açısından ilk beşte yer alan madde “internet ve sosyal medya kullanımında sorumluluk ve etik anlayış kazandırma” konusu olmuştur. Diğer yandan çatışma çözme, hedef belirleme, etkili ders çalışma, zamanı etkili kullanma konuları, ilk beşte yer alan öğrenci ihtiyaçları olarak ifade edilirken, psikolojik danışmanların bu konulardaki materyal ve profesyonel gelişim ihtiyaçlarının son sıralarda yer aldığı dikkat çekmektedir. Okul psikolojik danışmanlarının sürekli eğitim materyali ve profesyonel gelişim ihtiyaçlarının birbiri ile paralellik gösterdiği görülmektedir. Şöyle ki, her iki açıdan da, ilk beşte yer alan ihtiyaçların, sıralaması farklı olmakla birlikte, aynı konular olduğu tespit edilmiştir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Okul psikolojik danışmanları, öncelikli olarak hangi konularda profesyonel gelişim ihtiyaçları olduğunu düşünmektedir?” şeklindedir. Bu soruya ilişkin maddeler okul psikolojik danışmanlarının profesyonel gelişim ihtiyacı açısından incelendiğinde, sırasıyla en fazla, zorbalık, öfke kontrolü, kaynaştırma öğrencilerine destek, internet ve sosyal medya kullanımında sorumluluk ve etik anlayış kazandırma ve cinsel taciz bilinçlendirme konularında profesyonel gelişime ihtiyaç duydukları görülmektedir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın son alt problemi “Okul psikolojik danışmanlarının algılarına göre, okullardaki yaygın öğrenci ihtiyaçları; psikolojik danışmanların sürekli eğitim materyalleri ve profesyonel gelişim ihtiyaçları açısından farklı gruplar arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusunu yanıtlamayı amaçlamıştır. Tablo 2’de öğrenci ihtiyaçlarının çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Bu değişkenler, okul türü (devlet-özel), psikolojik danışmanın eğitim geçmişi (PDR mezunu ve alan dışı atama) ve eğitim kademesi (ilkokul, ortaokul, lise) olarak belirlenmiştir.

Tablo 2’de görüldüğü gibi, t testi sonuçları, okul psikolojik danışmanlarının algılarına göre, devlet okulunda okuyan öğrencilerin, özel okulda okuyan öğrencilere göre sekiz farklı alanda ihtiyaçlarının daha fazla olduğunu göstermektedir. Bu ihtiyaç alanları şöyledir: Hedef belirleme becerileri, sosyal beceriler, öz-denetim becerileri, mesleki olgunluk ve farkındalığın geliştirilmesi, mesleki ilgi ve yeteneklerin tanınması, çocuk hakları konusunda farkındalık, okul içi zorbalık, kaynaştırma uygulamaları, cinsel taciz konusunda bilinçlenme.

Tablo 2*Öğrenci İhtiyaçlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi*

Öğrenci İhtiyacı	Devlet – Özel ¹	Alan Dışı – PDR ¹	Okul türü ²	Gruplar Arası Fark Testi ³
Benim okulumda, etkili ders çalışma konusunda öğrenci becerilerinin geliştirilmesine ihtiyaç var.	1,66	0,58	1,29	
Benim okulumda, zamanı etkin kullanma konusunda öğrenci becerilerinin geliştirilmesine ihtiyaç var.	0,84	1,12	1,62	
Benim okulumda, hedef belirleme stratejileri konusunda öğrenci becerilerinin geliştirilmesine ihtiyaç var.	2,15**	0,39	1,93	
Benim okulumda, çatışma çözme stratejileri konusunda öğrenci becerilerinin geliştirilmesine ihtiyaç var.	1,46	0,38	2,64	
Benim okulumda, sınav kaygısıyla baş edebilme stratejileri konusunda öğrenci becerilerinin geliştirilmesine ihtiyaç var.	1,41	0,20	0,74	
Benim okulumda, öğrencilerin sosyal becerilerinin geliştirilmesine ihtiyaç var.	2,73*	-0,59	3,34**	İlkokul > Lise
Benim okulumda, öğrencilerin öz-denetim becerilerinin geliştirilmesine ihtiyaç var.	1,99**	-1,74	2,82	
Benim okulumda, öğrencilerin öfke kontrolü becerilerinin geliştirilmesine ihtiyaç var.	1,39	-0,42	4,77*	İlkokul > Lise
Benim okulumda, öğrencilerin mesleki olgunluk ve farkındalığının geliştirilmesine ihtiyaç var.	2,56*	-1,76	3,25**	İlkokul > Lise
Benim okulumda, öğrencilerin mesleki ilgi ve yeteneklerinin belirlenmesine ihtiyaç var.	2,72*	-0,04	1,94	
Benim okulumda, öğrencilerin çocuk hakları konusunda bilinçlenmeye ihtiyacı var.	2,56*	-0,21	6,47*	İlkokul > Lise Ortaokul>Lise
Benim okulumda, okul içi zorbalığı önlemek için bir müdahaleye ihtiyaç var.	4,78*	-1,66	3,06**	Ortaokul>Lise
Benim okulumda, kaynaştırma öğrencilerinin akademik, sosyal/duygusal/mesleki açılardan, şu anda sunulandan daha fazla desteğe ihtiyacı var.	5,92*	-2,78*	17,00*	Ortaokul>İlkoku l>Lise
Benim okulumda, öğrencilerin cinsel taciz konusunda bilinçlenmeye ve bunla baş edebilme stratejilerini öğrenmeye ihtiyaçları var.	3,75*	-0,42	6,27*	Ortaokul>Lise
Benim okulumda, öğrencilerin internet ve sosyal medya kullanımında sorumluluk ve etik anlayış kazanmalarına ihtiyaç var.	1,26	-0,49	0,57	

(1) t değerleri verilmiştir.

(2) F Değeri

(2) Gruplar arası fark testinde grupların homojen olduğu durumlarda çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey HSD; homojen olmadığı durumlarda ise Dunnett C testi uygulanmıştır.

** 0,05 anlamlılık düzeyini * 0,01 anlamlılık düzeyinde farkı ifade eder.

Tablo 2’de sunulan F testi analizi, okul psikolojik danışmanlarının görüşlerine göre; öfke kontrolü becerilerinin ve mesleki olgunluk/farkındalığın geliştirilmesi; çocuk hakları konusunda bilincin artırılması alanlarında ilkököl öğrencilerinin ihtiyaçlarının lise öğrencilerinin ihtiyaçlarından anlamlı düzeyde farklılaştığını; ilkököl öğrencilerinin bu alandaki ihtiyaçlarının daha fazla olduğunu göstermektedir. Aynı şekilde, okul içi zorbalığın önlenmesi, kaynaştırma öğrencilerine destek ve cinsel taciz konusunda bilinç kazandırma konularında, liseye kıyasla ortaokul düzeyinde daha fazla öğrenci ihtiyacı olduğu tespit edilmiştir. Tablo 3’te, okul psikolojik danışmanlarının sürekli eğitim materyalleri ihtiyaçlarının, okul türü (devlet-özel), psikolojik danışmanın eğitim geçmişi (PDR mezunu ve alan dışı atama) ve eğitim kademesi (ilkokul, ortaokul, lise) değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir.

Tablo 3

Okul Psikolojik Danışmanlarının Sürekli Eğitim Materyalleri İhtiyacının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Sürekli Eğitim Materyalleri İhtiyacı	Devlet – Özel ¹	Alan Dışı – PDR ¹	Okul türü ²	Gruplar Arası Fark Testi ³
Öğrencilerime, etkili ders çalışma becerilerini kazandırabilmek için, rehberlik edecek yazılı bir kaynağa ihtiyacım var.	0,66	-1,49	2,72	
Öğrencilerime, zamanı etkin kullanma becerisini kazandırmak için, rehberlik edecek yazılı bir kaynağa ihtiyacım var.	0,81	-1,09	0,91	
Öğrencilerime, hedef belirme stratejilerini öğretmek için, rehberlik edecek yazılı bir kaynağa ihtiyacım var.	1,33	-2,33**	0,29	
Öğrencilerime, çatışma çözme stratejilerini öğretmek için, rehberlik edecek yazılı bir kaynağa ihtiyacım var.	1,48	-1,79	2,17	
Öğrencilerime, sınav kaygısıyla baş etme becerisi kazandırmak için, rehberlik edecek bir kaynağa ihtiyacım var.	2,07**	-3,47*	2,28	
Öğrencilerime, sosyal becerileri stratejilerini öğretmek için, rehberlik edecek yazılı bir kaynağa ihtiyacım var.	2,36**	-2,30**	2,01	
Öğrencilerime, öz-denetim becerisi kazandırmak için, bana rehberlik edecek bir kaynağa ihtiyacım var.	2,67*	-2,59*	0,08	
Öğrencilerime, öfke kontrolü stratejilerini öğretmek için, rehberlik edecek yazılı bir kaynağa ihtiyacım var.	1,06	-1,97**	4,46**	Ortaokul>Lise
Öğrencilerimin mesleki olgunluk ve farkındalığını arttırmak için, rehberlik edecek yazılı bir kaynağa ihtiyacım var.	1,00	-2,02**	0,46	
Öğrencilerimin mesleki ilgi ve yeteneklerini belirleyebilmek için rehberlik edecek yazılı bir kaynağa ihtiyacım var.	1,75	-2,26**	1,17	
Öğrencilerimin çocuk hakları konusunda farkındalığını arttırmak için rehberlik edecek yazılı bir kaynağa ihtiyacım var.	1,56	-1,96**	0,78	
Okul içi zorbalığın önlenmesi konusunda, rehberlik edecek yazılı bir kaynağa ihtiyacım var.	3,16*	-2,13**	1,43	
Kaynaştırma öğrencilerinin akademik, sosyal/duygusal/mesleki gelişimi konusunda rehberlik edecek yazılı bir kaynağa ihtiyacım var.	1,87	-3,66*	2,04	
Öğrencilerimi, cinsel taciz konusunda bilinçlendirmek ve buna karşı durabilmelerini öğretmek için, rehberlik edecek yazılı bir kaynağa ihtiyacım var.	2,43*	-2,25**	3,74**	Ortaokul>Lise
Öğrencilerime, internet ve sosyal medya kullanımında sorumluluk ve etik anlayış kazandırmak için rehberlik edecek yazılı bir kaynağa ihtiyacım var.	0,71	-1,06	0,42	

(1) t değerleri verilmiştir.

(2) F Değeri

(2) Gruplar arası fark testinde grupların homojen olduğu durumlarda çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey HSD; homojen olmadığı durumlarda ise Dunnett C testi uygulanmıştır.

** 0,05 anlamlılık düzeyini * 0,01 anlamlılık düzeyinde farkı ifade eder.

Tablo 3'te verilen t testi sonuçlarına göre, devlet okulunda çalışan okul psikolojik danışmanları, öğrencilere öz-denetim ve sosyal beceriler kazandırma, okul içi zorbalığı önleme, sınav kaygısıyla baş etme ve cinsel taciz konularında öğrencileri bilinçlendirme açısından, özel okulda çalışanlara göre daha fazla sürekli eğitim materyali ihtiyacı duymaktadır.

Aynı tablodaki t değerleri, alan dışı atanan ve alandan atanan psikolojik danışmanların materyal ihtiyacı açısından değerlendirildiğinde; dört madde hariç (etkili ders çalışma, zamanı etkin kullanma, çatışma çözme, internet ve sosyal medya kullanımında etik anlayış kazandırma) diğer tüm maddelerde alan dışı atanan okul psikolojik danışmanlarının daha fazla kaynak ihtiyacı içinde olduğu görülmektedir.

Tablo 3'teki F testi sonuçları, çalıştıkları eğitim kademesine göre, okul psikolojik danışmanlarının kaynak ihtiyacının öfke kontrolü stratejilerini öğretmek ve cinsel taciz konusunda bilinçlendirmek alanında farklılaşmakta olduğunu göstermektedir. Ortaokul düzeyinde çalışan okul psikolojik danışmanlarının bu iki alanda kendilerine rehberlik edecek materyallere diğerlerine göre daha fazla ihtiyacı olduğu bulunmuştur.

Tablo 4'de, psikolojik danışmanların profesyonel gelişim ihtiyaçlarının çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Bu değişkenler, okul türü (devlet-özel), psikolojik danışmanın eğitim geçmişi (PDR mezunu ve alan dışı atama) ve eğitim kademesi (ilkokul, ortaokul, lise) olarak belirlenmiştir.

Tablo 4

Okul Psikolojik Danışmanlarının Profesyonel Gelişim İhtiyacının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Profesyonel Gelişim İhtiyacı	Devlet – Özel ¹	Alan Dışı – PDR ¹	Okul türü ²	Gruplar Arası Fark Testi ³
Öğrencilerimin etkili ders çalışma becerilerini nasıl geliştirebileceğim konusunda profesyonel gelişime ihtiyacım var.	0,27	-1,22	1,80	
Öğrencilerimin zamanı etkin kullanma becerilerini nasıl geliştirebileceğim konusunda profesyonel gelişime ihtiyacım var.	-0,70	0,33	0,76	
Öğrencilerimin hedef belirleme becerilerini nasıl geliştirebileceğim konusunda profesyonel gelişime ihtiyacım var.	1,12	-0,64	1,24	
Öğrencilerimin çatışma çözme becerilerini nasıl geliştirebileceğim konusunda profesyonel gelişime ihtiyacım var.	-0,10	-0,83	1,71	
Öğrencilerime, sınav kaygısıyla nasıl başedebilecekleri konusunda rehberlik edebilmek için, profesyonel gelişime ihtiyacım var.	0,86	-0,62	3,18**	Lise>Ortaokul
Öğrencilerimin sosyal becerilerini nasıl geliştirebileceğim konusunda profesyonel gelişime ihtiyacım var.	0,96	-1,33	0,66	
Öğrencilerimin öz-denetim becerilerini nasıl geliştirebileceğim konusunda profesyonel gelişime ihtiyacım var.	1,03	-0,14	0,88	
Öğrencilerimin öfke kontrolü becerilerini nasıl geliştirebileceğim konusunda profesyonel gelişime ihtiyacım var.	0,89	-1,01	3,02**	İlkokul>Lise
Öğrencilerimin mesleki olgunluk ve farkındalığını nasıl geliştirebileceğim konusunda profesyonel gelişime ihtiyacım var.	0,57	-1,03	1,09	
Öğrencilerimin mesleki ilgi ve yeteneklerini nasıl belirleyebileceğim konusunda profesyonel gelişime ihtiyacım var.	0,92	-0,34	1,84	
Öğrencilerimin çocuk hakları konusunda farkındalığını nasıl arttırabileceğim hakkında profesyonel gelişime ihtiyacım var.	0,70	-0,80	1,68	

Okul içi zorbalığı nasıl önleyebileceğim konusunda profesyonel gelişime ihtiyacım var.	1,52	-1,23	4,25**	İlkokul>Ortaokul >Lise
Kaynaştırma öğrencilerinin akademik, sosyal/duygusal/mesleki gelişimine nasıl katkıda bulunabileceğim konusunda profesyonel gelişime ihtiyacım var.	1,32	-4,10*	4,11**	İlkokul>Lise
Öğrencilerimi, cinsel taciz konusunda bilinçlendirmek ve buna nasıl karşı durabileceklerini öğretmek için profesyonel gelişime ihtiyacım var.	1,69	-2,23**	3,55**	Ortaokul>Lise
Öğrencilerime, internet ve sosyal medya kullanımında nasıl sorumluluk ve etik anlayış kazandırabileceğim konusunda profesyonel gelişime ihtiyacım var.	0,65	-0,61	0,75	

(1) t değerleri verilmiştir.

(2) F Değeri

(2) Gruplar arası fark testinde grupların homojen olduğu durumlarda çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey HSD; homojen olmadığı durumlarda ise Dunnett C testi uygulanmıştır.

** 0,05 anlamlılık düzeyini * 0,01 anlamlılık düzeyinde farkı ifade eder.

Tablo 4’de verilen t testi sonuçlarına göre, devlet okulunda çalışan okul psikolojik danışmanları ile özel okulda çalışan okul psikolojik danışmanlarının profesyonel gelişim ihtiyacı açısından aralarında anlamlı düzeyde bir fark bulunmamıştır. Ancak alan dışı atanan okul psikolojik danışmanlarının, kaynaştırma öğrencilerine destek ve öğrencileri cinsel taciz konusunda bilinçlendirme konularında profesyonel gelişim ihtiyaçlarının, PDR mezunu psikolojik danışmanlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Tablo 4’deki F testi sonuçları, çalıştıkları eğitim kademesine göre, okul psikolojik danışmanlarının profesyonel gelişim ihtiyacının bazı konularda anlamlı düzeyde farklılaştığını göstermektedir: Öfke kontrolü becerilerinin geliştirilmesi ve kaynaştırma öğrencilerine destek sağlama alanlarında, ilköğretim kademesinde çalışan okul psikolojik danışmanlarının profesyonel gelişim ihtiyacı, lise kademesinde çalışanlardan anlamlı düzeyde daha fazladır. Okul içi zorbalığı önleme konusunda profesyonel gelişim ihtiyacı, ilkokulda çalışan psikolojik danışmanlarında diğer eğitim kademesinde çalışanlara göre anlamlı düzeyde daha fazla; ortaokulda çalışan psikolojik danışmanlarının lise kademesinde çalışanlara göre daha fazladır.

Sınav kaygısı ile baş etme stratejileri konusunda profesyonel gelişim ihtiyacı, lise kademesinde çalışanlarda, ortaokulda çalışanların ihtiyacına kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. Buna karşın, cinsel taciz bilinçlendirme konusundaki profesyonel gelişim ihtiyacı, ortaokul kademesinde çalışan psikolojik danışmanlarda, lise kademesinde çalışan psikolojik danışmanlara kıyasla anlamlı düzeyde daha fazladır.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışma, okul psikolojik danışmanlarının algılarına göre, yaygın öğrenci ihtiyaçlarını belirlemeyi ve bu öğrenci ihtiyaçlarına paralel olarak, psikolojik danışmanların profesyonel gelişim ve sürekli eğitim materyalleri konusundaki bireysel ihtiyaçlarını ortaya koymayı hedeflemiştir. Araştırmanın bulgularına göre, öğrencilere çatışma çözme, hedef belirleme, etkili ders çalışma ve zamanı etkin kullanma becerilerin kazandırılması; öğrencilerin internet/sosyal medya kullanımında sorumluluk ve etik anlayışlarının geliştirilmesi okullardaki öncelikli ilk beş ihtiyaç olarak belirlenmiştir. Öğrenci ihtiyaçları ile ilgili ülkemizde yürütülen araştırmalar ihtiyaçların ailenin sosyo ekonomik durumu, kültürel özellikleri gibi birçok özelliğe göre değişim gösterdiğini vurgulamaktadır (Çelikkaleli, Gökçakan ve Çapri, 2005; Karataş, Şahin-Baltacı, 2013). Bu ihtiyaçlar zaman içerisinde farklılık göstermekte, yeni ihtiyaçlar ortaya çıkmakta ve güncel yaklaşımlarla bu ihtiyaçlara dönük okul rehberlik programları geliştirilmesi gündeme gelmektedir.

Hedef belirleme, etkili ders çalışma ve zamanı etkin kullanma becerileri, öğrencilerin akademik alandaki gelişimsel ihtiyaçlardır. Okul psikolojik danışmanlarının öğrenci özelliklerine ve ihtiyaçlarına uygun kapsamlı gelişimsel bir okul rehberliği programını yapılandırarak uygulaması bu ihtiyaçların etkili biçimde karşılanmasını sağlayacaktır. Brigman ve Campbell (2003) tarafından Amerika’da yürütülen bir araştırma sonucuna göre beşinci sınıftan dokuzuncu sınıfa kadar planlı bir okul rehberliği programının uygulandığı öğrencilerin eyalet düzeyinde standart başarı testlerinden aldıkları puanlar anlamlı şekilde diğer öğrencilerden yüksek bulunmuştur.

Okul psikolojik danışmanlarının anket maddelerine verdikleri yanıtlara göre, okullarda öncelikli olarak geliştirilmesi gereken akademik beceriler olarak ortaya çıkması, akademik alandaki psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin gerekliliğine işaret etmektedir. Bu ilk beş ihtiyaç açısından, eğitim kademeleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmazken, öfke kontrolü becerilerinin ve mesleki uygunluk/farkındalığın geliştirilmesi; çocuk hakları konusunda bilincin artırılması alanlarında ilkökul öğrencilerinin ihtiyaçlarının lise öğrencilerinin ihtiyaçlarından anlamlı düzeyde farklılaştığını; ilkökul öğrencilerinin bu alandaki ihtiyaçlarının daha fazla olduğu görülmektedir. Aynı şekilde, okul içi zorbalığın önlenmesi, kaynaştırma öğrencilerine destek ve cinsel taciz konusunda bilinç kazandırma konularında, liseye kıyasla ortaokul düzeyinde daha fazla öğrenci ihtiyacı olduğu tespit edilmiştir. Kısacası, öğrenci ihtiyaçları eğitim kademelerine göre farklılaşmaktadır. Dolayısıyla, farklı eğitim kademelerde görev yapan okul psikolojik danışmanlarının farklı alanlarda uzmanlık geliştirmesi ve profesyonel gelişim programlarının bu durum göze alınarak planlanması gerekmektedir. Sınıf rehberlik programları daha çok çalışma becerileri ve kariyer farkındalığı ile ilgiliyken giderek çatışma çözme gibi konular da sınıf rehberliğinde ele alınan konular haline gelmektedir (Poynton ve diğerleri 2006) ve okul psikolojik danışmanları bu ve benzer güncel konularla ilgili sürekli eğitim ihtiyacı içindedir.

Diğer yandan, okul psikolojik danışmanlarının materyal ve profesyonel gelişim ihtiyaçlarının birbiri ile paralellik gösterdiği görülmektedir. Her iki açıdan da, ilk beşte yer alan ihtiyaçların, sıralaması farklı olmakla birlikte, aynı konular olduğu tespit edilmiştir. Bu alandaki öncelikli ihtiyaçların, zorbalık, öfke kontrolü, kaynaştırma öğrencilerine destek, internet ve sosyal medya kullanımında sorumluluk ve etik anlayış kazandırma ve cinsel taciz bilinçlendirme alanlarında olduğu görülmektedir. Bu sonuç, okul psikolojik danışmanlarının, sözü edilen konularda hem yeterli kaynak materyal hem de bu konularda profesyonel gelişim fırsatı bulamadığına işaret etmektedir. Dolayısıyla, bu alanlarda sürekli eğitim materyalleri oluşturulmasına yönelik bir talep söz konusudur. Örneğin, okul temelli zorbalık önleme programları, okul temelli cinsel taciz bilinçlendirme programları... vb. gibi, yazılı, kanıta dayalı uygulama materyalleri geliştirmelidir ve aynı konularda eğitim olanakları sunulmalıdır. Yine örnek olarak, kaynaştırma öğrencilerine sunulacak hizmetler disiplinler arası bir bilgi birikimini gerektirmektedir. Dolayısıyla, okul psikolojik danışmanlarının bu alanda kaynak ve hizmet içi eğitim ihtiyacı olması anlaşılır bir durumdur. Bu nedenle onlara yol gösteren, bilgi birikimlerine katkıda bulunan ve sadece okul psikolojik danışmanlarına özel kaynak kitaplar hazırlanmalıdır. Bu tür başvuru kaynakların hazırlanmasında, bu alanlarda çalışan akademisyenlere ve uzmanlara rol düşmektedir.

Hem öğrenci ihtiyacı hem kaynak ihtiyacı hem de profesyonel gelişim ihtiyacı açısından ilk beşte yer alan madde “öğrencilere internet ve sosyal medya kullanımında sorumluluk ve etik anlayış kazandırma” konusu olmuştur. İnternet ve sosyal medya kullanımının gençler arasındaki yaygınlığı, diğer yandan internet ve sosyal medya kullanımının olumlu katkıları ama buna karşın beraberinde getirdiği etik ikilemler düşünüldüğünde, ortaya çıkan bulgu şaşırtıcı değildir. İnternet ve sosyal medyanın olumsuzlukları nedeniyle yasaklamak sağlıklı bir çözüm olmayacağına göre bu konuda sorumluluk ve etik anlayış kazandıracak yöntemlere ihtiyaç vardır. Bu konuda eğitimciler için başvuru kaynaklarının oluşturulması ve hizmet içi eğitim olanakları sunulması faydalı olacaktır. Sabella, Poynton ve Isaacs (2010) tarafından yürütülen araştırmada teknolojiye verilen önemin

psikolojik danışmanların cinsiyet, yaş gibi değişkenlere bağlı olarak değişmeksizin benzer şekilde yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun nedenleri arasında mesleki gelişim, uygulamaya dönüklük gibi durumlar gösterilmiştir.

Diğer yandan hedef belirleme, etkili ders çalışma, zamanı etkili kullanma konuları, ilk beşte yer alan öğrenci ihtiyacı olarak ifade edilirken, psikolojik danışmanların bu konulardaki kaynak ve profesyonel gelişim ihtiyaçlarının son sıralarda yer alması ilgi çekici bir bulgudur. Bu bulgu, sadece yaygın öğrenci ihtiyaçlarını temel alarak profesyonel gelişim planlarını yapmanın her zaman etkin bir yol olmadığını göstermektedir. Dolayısıyla, kaynak geliştirme ve profesyonel gelişim olanaklarının, bu çalışmada olduğu gibi, çok boyutlu ihtiyaç analizlerine dayanarak planlanması önemlidir. Okul psikolojik danışmanları okula devam problemlerine yol açan kişisel, sosyal, duygusal ve kariyer gelişimi ile ilgili öğrencilere sundukları çözümler ile fayda sağlayabilmektedirler (Scheel, Gonzalez, 2007). Ancak söz konusu çözümleri üretebilmeleri için sürekli eğitim ihtiyaçlarının karşılanması gerekmektedir. Sürekli eğitim ihtiyacının giderilmesi, Yeşilyaprak (2009, s. 209)'un belirttiği gibi "psikolojik danışma ve rehberlik alanının ve psikolojik danışmanlık mesleğinin politik ve sosyal olarak etkinliğinin artması için geleceğin psikolojik danışmanları, psikoloji ve psikolojik danışmaya ilişkin geleneksel yönelimlerini sürdürmenin yanı sıra; sosyolojik, antropolojik, politik (siyasal) ve tarihsel yönelimler konusunda daha iyi bir donanıma sahip olmak durumunda" olan psikolojik danışmanlar için öncelikli konuların başındadır.

Alan dışı atanan okul psikolojik danışmanlarının, dört madde hariç (etkili ders çalışma, zamanı etkin kullanma, çatışma çözme, internet ve sosyal medya kullanımında etik anlayış kazandırma) diğer tüm konularda daha fazla başvuru kaynağı arayışı içinde olduğu görülmektedir. Bu durum ise, PDR mezunu psikolojik danışmanlara kıyasla, alan dışı atananların mesleği daha az tanımlarına bağlanabilir. Okul psikolojik danışmanlarının uzman olmak üzere aldıkları eğitim ve sorumluluk bilinci sonucunda okul içerisinde öğrencilere akademik ve sosyal alanlarda yardımcı olma konusunda diğer öğretmenlerden ve çalışanlardan daha fazla etkileyici role sahiptir. (Sciarra, Seirup, 2008). Alan dışı atanan ve okulda görev yapan öğretmenlerin söz konusu rollerini gerçekleştirmeleri bu nedenle oldukça zordur.

Öneriler

Kapsamlı gelişimsel psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinde, okul psikolojik danışmanlarından öğrencilerin tüm gelişim ihtiyaçlarına dönük (akademik/kariyer/kişisel-sosyal) hizmet sağlamaları ve önleyici çalışmalara ağırlık vermeleri beklenmektedir. Carey ve Martin (2015) tarafından gerçekleştirilen ve 2010-2014 yılları arasında okul psikolojik danışmanlığı ile ilgili yürütülen politikaların incelendiği zaman aralıklı araştırma sonucuna göre de okul psikolojik danışmanlarının rol ve sorumluluklarının sınırları çok geniştir. Bu durum psikolojik danışmanların öğrencilerin akademik başarılarını ve üniversiteye girme olasılıklarını arttıracak şekilde çalışmalar yapmasını engellemektedir. Ülkemizde de okul psikolojik danışmanlarının rol ve sorumluluklarına ilişkin yapılan çalışmalar da benzer zorlukları vurgulamaktadır (Pişkin, 1989; Nazlı, 2007; Owen ve Owen, 2008). Ancak bu kadar önemli sorumluluklar omuzlarına yüklenmesine rağmen, onlara yardımcı olacak materyaller sayıca oldukça sınırlıdır. Bu materyallerden en çok üzerinde durulması gereken, teorik kaynaklardan çok, kanıta dayalı programlardır. Örneğin, kapsamlı gelişimsel psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin yaygın şekilde uygulandığı Amerika'da, okul psikolojik danışmanlarının uygulayabileceği müdahale ve önleyici programlar bulunmaktadır. Ülkemizde de bu tür programların geliştirilmesi için bu alanda çalışan akademisyenlere destek sağlanması önemlidir. Ayrıca okul psikolojik danışmanları için bu çalışmada ortaya konan öğrenci ihtiyaçlarına dönük, bilimsel basılı ya da elektronik kaynakların üretilmesi ve psikolojik danışmanların bilişim teknolojilerinden etkili biçimde yararlanması sağlanmalıdır (Sabella, Poynton ve Isaacs, 2010; Beidoğlu, Dinçyürek, Akıntug, 2015). Okul psikolojik danışmanlarının bu anlamda teknolojik yeterliklerinin iyileştirilmesi için de çalışmalar yapılmalıdır.

Sınırlılıklar

Bu çalışmanın bulguları okullardaki yaygın öğrenci ihtiyaçlarının, okul psikolojik danışmanlarının ihtiyaç duyduğu başvuru kaynaklarının ve profesyonel gelişim ihtiyaçlarının belirlenmesine ışık tutmaktadır. Bu konuda yapılan çok sınırlı sayıda araştırma olduğu düşünüldüğünde alan yazındaki önemli bir boşluğun doldurulmasına katkı sağladığı söylenebilir. Ancak, çalışma sadece İstanbul'daki psikolojik danışmanlarla gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla, diğer iller için genellenebilirlik özelliği yoktur. Ayrıca bu çalışmada, kriz durumlarına müdahale ya da bireyle/grupla psikolojik danışma yoluyla özel yardım gerektiren müdahale hizmetlerine ilişkin kaynak ve profesyonel gelişim ihtiyacı incelenmemiştir. Bundan sonra yapılacak çalışmalar bu konuları da kapsayabilir.

Kaynakça

- Aguinis, H. ve Kurt, K. (2009). Benefits of training and development for individuals and teams, organizations, and society. *Annual Review of Psychology*, 60, 451-74.
- Astramovich, R. L. (2011). Needs Assessment: A Key Evaluation Tool For Professional Counselors. 17.11. 2014 tarihinde http://counselingoutfitters.com/vistas/vistas11/Article_41.pdf adresinden alınmıştır.
- Beidoğlu, M., S. Dinçyürek , & Y. Akıntuğ (2015) The opinions of school counselors on the use of information and communication technologies in school counseling practices: North Cyprus schools. *Computers in Human Behavior*, 52, 466-471.
- Brigman, G., & Campbell, C. (2003). Helping students improve academic achievement and school success behavior. *Professional School Counseling*, 7, 91-98.
- Can, E. (2010). *İlköğretim okullarında görevli rehber öğretmenlerin karşılaştıkları sorunların incelenmesi*. 9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur. Elazığ.
- Carey, J.C., Martin, I. (2015). A review of the major school counseling policy studies in the United States: 2000-2014. Amherst, MA: The Ronald H. Fredrickson Center for School Counseling Outcome Research and Evaluation. 23.06.2015 tarihinde https://www.umass.edu/schoolcounseling/uploads/Carey_Martin_PolicyBrief_Final%20YES.pdf adresinden alınmıştır.
- Çelikkaleli, Ö., N. Gökçakan, ve B. Çapri (2005). Lise öğrencilerinin bazı psikolojik ihtiyaçlarının cinsiyet, okul türü, anne ve baba eğitim düzeyine göre incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 18(2), 245-268. 26.06.2015 tarihinde [http://ucmaz.home.uludag.edu.tr/PDF/egitim/htmpdf/2005-18\(2\)/245-268.pdf](http://ucmaz.home.uludag.edu.tr/PDF/egitim/htmpdf/2005-18(2)/245-268.pdf) adresinden alınmıştır.
- Dimmitt, C., Carey, J. C., & Hatch, T. (Eds.). (2007). *Evidence-based school counseling: Making a difference with data-driven practices*. Corwin Press. USA.
- Doğan, B., ve Tatık, R.Ş. (2014). Okul öncesi öğretmenlerinin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi. *Journal of Academic Social Science Studies*, (27), 521. Doi:10.9761/Jasss2418.
- Grier, A.S. (2005). Integrating needs assessment into career and technical curriculum development. *Journal of Industrial Teacher Education*, 42(1), 59-66.
- Scheel, M. J., & Gonzalez, J. (2007). An investigation of a model of academic motivation for school counseling. *Professional School Counseling*, 11, 49-64. doi: 10.5330/PSC.n.2010-11.49

- Gladding, S. T. (2013) *Psikolojik danışma: Kapsamlı bir meslek*. (Çev. Ed. N. Voltan Acar). Nobel Yayıncılık. Ankara.
- Gültekin, F. (2004), Bir savunucu olarak okul psikolojik danışmanı, *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 15, 56-65.
- Güven, M. (2002), Okul güvenliğinde psikolojik danışmanların rolü ve görevleri, *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 9, 68-72.
- Karacaoğlu, Ö. C. (2009, Mayıs). *İhtiyaç analizi ve delphi tekniği; öğretmenlerin eğitim ihtiyacını belirleme örneği*. I Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur. Çanakkale.
- Karasar, N. (2000). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (10. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karataş, Z. H. ve Şahin Baltacı (2013). Ortaöğretim kurumlarında yürütülen psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine yönelik okul müdürü, sınıf rehber öğretmeni, öğrenci ve okul rehber öğretmenin (psikolojik danışman) görüşlerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14, (2), 427-460.
- Miller, J. A. ve Osinski, D. M. (1996). Training Needs Assessment- ISPI-International Society For Performance Improvement. 24 11. 2014 tarihinde http://www.ispi.org/pdf/suggestedReading/Miller_Osinski.pdf adresinden alınmıştır.
- Morrison, M. (2014) *Organizational Development Theory and Practice: A guide book for Managers OD Consultants and HR Professionals using OD tools*.
- Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği, 24.11.2014 tarihinde <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/68.html> adresinden alınmıştır.
- Nazlı, S. (2007). Psikolojik Danışmanların Değişen Rollerini Algılayışları. *Balikesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(18), 1-11. 22.06.2015 tarihinde <http://sbe.balikesir.edu.tr/dergi/edergi/c10s18/makale/c10s18m1.pdf> adresinden alınmıştır.
- Owen, F. Owen D. W. (2008) Okul psikolojik danışmanlarının rol ve işlevleri: yöneticiler ve psikolojik danışmanların görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt 41, Sayı 1, 201-221.
- Poynton, T. A., Carlson, M.W., Hopper, J. A., & Carey, J.C. (2006). Evaluation of an innovative approach to improving middle school students' academic achievement. *Professional School Counseling*, 9(3). 190-196.
- Pişkin, M. (1989). Orta dereceli okullarda görevli, yönetici, öğretmen ve danışmanların ideal ve gerçek danışmanlık görev algıları, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Sabella, R. A, T. A. Poynton, M. L. Isaacs. (2010) School counselors perceived importance of counseling technology competencies. *Computers in Human Behavior*. 26(4), 609-617.
- Sciarra, D. T., H. J. Seirup (2008) The Multidimensionality of School Engagement and Math Achievement Among Racial Groups, *Professional School Counseling*, 11(4), 218-228 doi: 10.5330/PSC.n.2010-11.218)
- Yeşilyaprak, B. (2006). *Eğitimde rehberlik hizmetleri* (14.baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yeşilyaprak, B. (2009). Türkiye'de psikolojik danışma ve rehberlik alanının geleceği: yeni açılımlar ve öngörüler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(1), 193-213.
- Yıldız, E. (2012). Mesleki tükenmişlik ve rehber öğretmenler üzerine bir araştırma. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 33, 37-61.

Extended Abstract

Analysis Of School Counselors' Continuing Education Needs

At present, the widespread adoption of a lifelong learning approach and the continuous development needs of school counselors are parallel. Additionally, the new roles and responsibilities of school counselors in Turkey as well as in the entire globe have been expressed. To ensure that guidance programs function at all levels in schools, as part of their developmental guidance mission, school counselors are expected to lead teachers toward working in coordination with guidance services. In this regard, school counselors inevitably feel the necessity of up-to-date resources and information in addition to their basic training. In line with framework-program practices, school counselors are expected to guide school counseling programs effectively. In line with this expectation, the materials –also called dynamic support materials- must be designed according to student needs, be up-to-date, be student development-oriented, and contain appropriate contextual elements to answer the needs of school counselors.

The main objective of this study is to identify the topics and features that could help with the systematic and widespread use of dynamic support materials in school counseling services. As a needs-assessment study, the underlying purpose is, with respect to the perceptions of school counselors, to determine common needs of students and according to students' needs, to identify personal needs of counselors to ensure professional development and use of dynamic support materials. Within that context, the problem statement of this research is "What are the personal needs of school counselors on their professional development and dynamic assistance materials?" Sub-problems of statement are;

- a) With respect to the perceptions of school counselors, what are the common needs of students at schools?
- b) Which dynamic support materials on particular topics are essentially needed by school counselors?
- c) Which topics on professional development are essentially needed by school counselors?
- d) With respect to the perceptions of school psychological counselors, is there a significant differentiation among different groups with respect to common student needs at schools and dynamic support materials and professional development needs of school counselors?

Study participants selected from 224 school counselors teaching in private and public elementary, middle and high school levels in Istanbul during 2013-2014 academic semesters. 55 participants (25.1%) were employed in elementary school, 82 participants (37.4%) in middle school and 82 participants (37.4%) in high school. 5 participants did not declare the level of their institution. 35 (16.1%) of research participants were employed in private schools and 182 (83.9%) were in public schools. 36 (17.3%) school psychological counselor are not PDR (Psychological Counseling and Guidance) graduates (non-area graduates).

Data were collected with "Needs-assessment questionnaire for school counselors" developed by researchers. In the preparation of questionnaire, literature review was conducted to form the dimensions and items of questionnaire and to test the format and content validity. Expert views were obtained. Questionnaire is composed of two parts. In the first part, 8 questions are directed to identify personal information; in the second part the directed questions are related to students, dynamic support materials and professional development needs. In the process of preparing questionnaire items of the second part, personal-social development, career and academic development services which are service areas of comprehensive developmental school counseling program were taken as the bases. In this form, there are 15 items that are 5-Likert scale type. Participating school psychological counselors were asked to analyze these 15 questions from three different dimensions

namely student needs, dynamic support material needs, and professional development needs. For instance, the topic school bullying was questioned in these particular dimensions this way: (1)“In my school there is a need to implement a school bullying prevention program”; (2)“ I personally need extra resources (curriculum, books, materials... etc.) to guide me to prevent school bullying”; (3)“I personally need training to guide me to prevent school bullying.” In the analysis of obtained data, frequency, percentage, arithmetic means and standard deviation values were calculated as part of descriptive statistics. To identify if needs differ significantly among different groups with respect to the employment in public or private schools; or graduation from non-area departments, independent groups t-test was conducted. Additionally, in order to determine if needs differ significantly among different groups with respect to school type (elementary school, middle school, high school) one-way variance analysis (F test) has been used. In situations which posited significant differentiation according to one-way variance analysis, to determine in which groups the difference exists, initially, homogeneity of distribution variances has been tested via Brown-Forsythe method. In situations where there is homogeneity, multiple comparison test I Tukey HSD was used. In situations where there is no homogeneity, Dunnett C test was utilized. Obtained data were tested based on 0,01 and 0,05 levels of significance.

Based on the findings, achieving conflict-resolution, goal-setting, effective studying, and time management skills and improving responsibility and ethics approach of students in internet/social media use were identified as top five student needs in schools. In terms of these five needs, no significant differentiation was detected among different education levels. However, concerning the improvement of anger management skills and professional awareness of children’s rights, the needs of elementary school students significantly differed from high school students. Hence, it was found that elementary school students’ needs on these topics are higher. Similarly, data analysis showed that those middle school students’ needs on preventing school bullying and sexual harassment, and support for inclusive education needs are higher than high school students.

In short, student needs may differ with respect to educational levels. Hence it is expected that school counselors employed in different education levels need to develop competencies in different areas and professional development programs must be planned accordingly. On the other hand, school counselors’ material and professional development needs are parallel. In both categories, the topics remained the same although the order of top-five needs varied. The essential needs are providing support on bullying, anger management, students with special needs, using social media and the Internet responsibly with an ethical approach, and sexual harassment. This finding indicates that as regards mentioned topics school counselors are deprived of not only adequate quantity of resource materials but also a chance for professional development; hence there is an urgent demand for preparing dynamic support materials on such topics. Top-five items related to student needs, resource needs, and professional development needs were on the topic “improving responsibility and ethical conduct of students on internet/social media use.” With the exception of four items (effective studying, time management skills, conflict-resolution, improving responsibility and ethical approach of students in internet/social media use), school psychological counselors graduated from non-area departments were in need of greater quantities of resources. Findings of this study shed light on determining common student needs at schools and material and professional development needs of school counselors.